

רשימות מליים

(א) בתורת הקרקע¹

כפי שכבר הזכרנו בדו"ח הועד, בחוברת א' של כרך זה, עמ' 92 פנה הד"ר מ. ה. בן-שמאי אל מזכירות הועד בירושלים בהצעה לקבוע מונחים בקשר עם ספרו של הד"ר רייפנברג, «ידיעות הקרקע, יסודותיה להלכה למעשה» (הוצאת ר. מס ירושלים). אף הוא ערך את הרשימה היסודית שנעבדה אחר כן במזכירות בהשתתפותו ובהשתתפות מר סעדיה גולדברג מחיפה והפרופ' נ. ה. טורטשינר. המעיין ימצא, שרובן של המלים כבר נקבע ע"י הועד כמונחים (מסומנים בכוכב) ומיעוטן חודש.

הרשימה הזאת נתפרסמה בקצת טעויות — בספר הנ"ל עמ' 113 ואילך, בשם «רשימת מונחים». הוצאנו מן הרשימה מלים אחדות שאינן בעצם מונחים מיוחדים לתורת הקרקע.

אלומיניום, ראה חמרן.

Amonia	Ammoniak	אַמון
Ammonium...	Ammonium...	אַמוֹנְיוֹן...
Flocks	Flocken	אָנִיץ
to coagulate	ausflocken (trans.)	אֲנֵץ*
Alga	Alge	אַצָּה
Potassium	Kalium	אֲשֶׁלְגָן*
Alkali	Lauge	בוֹרִית*
Alcalinity	Alkalinität	בוֹרִיתוּת, אֲלֶקְלִינִיּוּת

1. המלים המפורסמות כאן ברשימות א' וב' אין דינן כדיון מונחים שנקבעו ע"י ועד הלשון, אם זה לא פורש בסימן מיוחד (כוכב).

Sulfide	...Sulfid	גַּפְרִיִּיתִי ...
Slurf-Disease	Schorfkrankheit	גָּרֵב
Adhesion	Adhäsion	דְּבִיקָה, דְּבִיקוֹת (אֲדֵהוּזָה)
Clod	Knollen	דְּבִלּוֹל
Bleached	bleich	דָּהָה
to condense	kondensieren	דָּחַס, עֲבָה
Transpiration	Transpiration	הִזְעָה
Hydrolysis	Hydrolyse	הַפְרָדָה מִיִּמִּית (הִדְרוֹלִיזָה)
Separation	Abscheidung	הַפְרָשָׁה
Attraction	Anlagerung (molekulare)	הַצְטַמְדוֹת
to coagulate	koagulieren	הִקְרַשׁ, הִתְקַרֵּשׁ
to evaporate	verdünsten, verdampfen (intr.)	הִתְאַדָּה
Cohesion	Kohäsion	הִתְלַכְדוּת, תְּאַחִיזָה (קוֹהֶזִיָּה)
Resistance	Resistenz	הִתְנַגְדוּת
Weathering	Verwitterung	הִתְרוֹחַחוּת
to buffer	puffern (chem.)	הִתְרַס
regulate	regulieren	וָפַת
Phosphate	Phosphat	וִרְחָה
Dune	Düne	חוֹלִית
Lichen	Flechte (bot.)	חֲזוּיִת
Reduction	Reduction (chem.)	חִוּוּר
Solidity	Festigkeit	חִזְקָה
Molecule	Molekül	חֲלָקוּיִן, פְּרוּדָה (מוֹלֵקוּלָה)
Acidity	Azidität	חֲמִיצוּת, (חֲמִצּוּיִת)
Sulfuric Acid	Schwefelsäure	חֲמִצָּה גַּפְרִיִּיתִנִּית
Carbonic Acid	Kohlensäure	חֲמִצָּה פְּחִמְנִית
Silicic Acid	Kieselsäure	חֲמִצָּה צוּרִיִּית
Oxydation	Oxydation	חֲמִצּוֹן
Cleavage	Zerklüftung	כְּתָר
Sulfate	Sulfat	גַּפְרִיָּה

Acidulation	Säuerung	חִמְצוּץ
Oxygen	Sauerstoff	חִמְצָן
to oxidize	oxydieren	חִמְצָן
loamy	lehmig	חִמְרִי
Nitrate	Nitrat	חִנְקָה
Nitrite	Nitrit	חִנְקִית
Nitrogen	Stickstoff	חִנְקָן
Aluminium	Aluminium	חִמְרוֹן
Gravel	Kies	חִצָּץ
Marl	Mergel	חִרְסִיד
Humid	humid	טָחֹב
Moss	Moss	טָחֹב
Clay	Ton	טִיט
Peat	Torf	טָבוֹל
Compressibility	Kompressibilität	קְבִישׁוּת
Titration	Titration	קִיּוּל
Inner tension	Binnendruck	לַחֲצֵ-פָּנִים
Diluted	verdünnt (Flüss.)	מְהוּל
Fraser	Fräse	מַחְרָצָה
Hydration	Hydration	מִיּוּם
Dimension	Dimension	מִמְדָּה, מְמָדִים
Finding	Befund	מִמְצָא
Soluble	löslich	מְסִיס
Solubility	Löslichkeit	מְסִיסוּת
Roller	Walze	מַעְגִּילָה
Fraction	Fraction (chem.)	מִקְטָע
Concentrated	konzentriert (Säure, Lösung)	מְרֻכָּז
		מְשַׁקֵּעַ ר' רְבִיעָה
Capillary	Kapillare	נִימָה
Capillarity	Kapillarität	נִימְיּוּת

Volume	Volumen	נֶפֶח
Mica	Glimmer	נָצִיץ
Neutral point	Neutralpunkt	נְקֻדַּת-סְתָּמִיּוּחַ
Specific	spezifisch	סְגֻלִי
Regularly	regelmässig	סְדִיר
Adsorbent	adsorbens	סוֹפֵחַ
Calcium	Kalzium	סִידָן
Sedimentary rock	Sedimentgesteine	סְלֵעֵי-מִשְׁקָע
Volcanic rock	Eruptivgesteine	סְלֵעֵי-פְּרָץ
to adsorb	adsorbieren	סָפַח
Adsorbate	Adsorbat	סָפָח
to neutralize	neutralisieren (chem.)	סָתַר
Neutral	neutral (allgem.)	סְתָמִי
Valence	Wertigkeit	עֲרֵבּוּיּוֹת
Dispersion	Dispersion	פְּזוּר
Carbonate	Karbonat	פְּחָמָה
Carbon	Kohlenstoff	פְּחָמָן
Peptization	Peptisation	פְּסִטוֹן
Spat	Spat	פְּצֻלָּת
Leguminous plants	Leguminosae	קְטַנְיִתִּיּוּם
Silicate	Silikat	צִרְה
Sticky	zäh	צָמִיג
Schist	Schiefer	צִפְתָּה
Quartz	Quarz	קוֹרְצָה
Glacier	Gletscher	קְרַחוֹן
Easily Soluble	leichtlöslich	קִל־תָּמָס
Precipitation	Niederschläge (atmosph.)	רְבִיעָה, מִשְׁקָע
Concentration	Konzentration	רְכוּז
Deposition in...	Einlagerung (chem.)	רְצִיפָה, רְצִיפּוֹת
Humus	Humus	רְקֻבּוּבִית

Humification	Humifikation	רקבוב
Heath	Heide	שדה-אכרש
Potato-blight	Dörrfleckenkrankheit	שדפון
Arid	arid	שחון
		תאחיזה ר' התלקדות
Reaction	Reaktion	תגובה
Ferrous iron	Eisenoxydul	תחמצת ברזלית*
Iron oxide	Eisenoxyd	תחמצת ברזלנית*
Proportion of	Gehalt	תכולה (שיעור)
Concretion	Konkretion	תלקיד
Conglomerate	Konglomerat	תלקיט
Purple clover	Rotklee	תלתן אדם*
		תרמיליים, ראה קטניתיים
Expansion	Quellung	תפיחה
Formation	Formation (bot., geol.)	תצורה*
Suspension	Suspension (chem.)	תרחיף
to suspend	suspendieren (chem.)	תרחף
Buffer, Regulator	Puffer (chem.)	תריס
		תרפנת. ראה רכוז
Subsoil	Untergrund	תשתית, משתית*

לרשימה זו המציא לנו הר"ר מ. אבנימלך את ההערות הבאות:

הערותי מכוונות רק לאלה המונחים אשר יש בהם ענין לגאולוגיה, שבה הנני עוסק. בהרבה מן המונחים, אשר הנני מציעם כאן, השתמשתי בפרסומי (ב"השדה", "ידיעות החברה העברית לחקירת ארץ-ישראל", ב"הטבע והארץ" ובספרית "לנער" של ה.ק. הק.) ובעל-פה, בהרצאותי באוניברסיטה העברית. אתי בכתובים מספר רב של מונחים גאולוגיים גאוגרפיים וכדו' המחכים רק לסדורם ופרסומם.